

**TILSYNSUTVALGET
FOR DOMMERE**

KLAGE FRA A PÅ DOMMERFULLMEKTIG B, X TINGRETT. SAK NR 39/05.

Tilsynsutvalget for dommere har i møte 27. juni 2005 truffet vedtak i ovennevnte sak.

Vedtaket er truffet av følgende medlemmer: Anne Lise Rønneberg, leder, Trine Buttingsrud Mathiesen, Eva Nygaard Ottesen, Helen Bjørnøy og Inger Lise Gjærv. De tre siste har møtt som personlige vararepresentanter for Jon Høyland, Halvor Kjølstad og Wenche Frogn Sellæg som alle hadde forfall.

Ved brev av 15. april 2005 har A inngitt klage på dommerfullmektig B ved X tingrett. Klagen gjelder dommeratferd. Klagen er forelagt dommerfullmektig B til uttalelse. Utvalget har videre innhentet uttalelse fra de to prosessfullmektigene i saken. Embetsleder i X tingrett er orientert om klagen.

Saksforholdet er i korthet følgende:

A var part i en entreprisesak som ble behandlet ved X tingrett. Partene møtte til rettsmekling i tingretten den 18. januar 2005. Dommerfullmektig B var rettsmekler i saken. Saken endte med rettsforlik. Begge parter var representert ved prosessfullmektig.

Klager – A – har i hovedsak vist til følgende:

Dommerfullmektig B viste under rettsmeklingen en gjennomgående negativ holdning til hennes sak. Innstillingen kom til uttrykk både gjennom dommerfullmektigens holdning og uttalelser.

Dommerfullmektigen åpnet meklingen med å fortelle A at hun ikke hadde noen sak, og at resultatet ikke ville gått i hennes favør dersom saken var blitt tatt opp til doms. Denne negative holdningen opprettholdt dommerfullmektigen gjennom hele meklingen, og A følte at alle hennes argumenter og innsigelser ble mottatt med hoderistning og kommentarer om manglende relevans. Dommerfullmektig B gjorde det klart at hun hadde sett langt verre byggesaker, og dette ble gjentatt hver gang et nytt sakselement ble tatt opp. Dommerfullmektigen ga ikke A medhold i noe av det hun sa, og ved meklingens slutt følte A seg mer overkjørt av dommeren enn motparten.

A skriver i denne forbindelse bl.a. følgende:

”Hun gjentok dette til det kjedsommelige hver gang et nytt sakselement ble tatt opp. Vannskadene kunne vært verre, håndverket kunne vært verre, og kravet mot oss fra entreprenøren kunne vært verre. Hadde jeg ikke visst bedre hadde jeg trodd hun var kjøpt og betalt av entreprenøren – eller i hvertfall har et svært godt forhold til dem. Hun snakket så varmt om motparten gjennom hele saken, at jeg til slutt så meg nødt til å si fra om hvor provosert jeg ble av dette, noe hun bare smilte av (!).”

Forliket ble diktet av motpartens advokat. De punkter A syntes var viktige å få med, ble utelatt. Advokaten diktet forliket i sin helhet uten innsigelser fra dommeren. A egen advokat kunne vært mer pågående, men også han ble raskt satt på plass av dommeren.

Dommerfullmektig B opplyste ved meklingens slutt at hun oppnådde forlik i 99 % av de sakene hun meklet, og det fremkom at dette var noe hun hadde diskutert med motparten tidligere på dagen. A reagerte sterkt på denne uttalelsen og følte seg "lurt" ved endt rettsmekling.

Rettsforliket går ikke på noe punkt i A's favør. A's etterlevelse av det inngåtte forliket har kun medført at motparten har fått utbetalt pengene sine og at de i enda mindre grad enn tidligere er interessert i å oppfylle sine forpliktelser.

A stiller spørsmål ved om hun har blitt lurt til å inngå dette lite fordelaktige forliket av en partisk dommer som utøvde sterkt press for å få henne til å forlike saken.

Innklagede – dommerfullmektig B – har i hovedsak vist til følgende:

Rettsmeklingen ble gjennomført på vanlig vis, med et kort innledende fellesmøte med påfølgende separatmøter med den enkelte part. Det avvises på det sterkeste at hun skal ha startet meklingen med å gi uttrykk for et eventuelt domsresultat. Dette ville ødelagt ethvert grunnlag for forhandlinger mellom partene.

Til den del av klagen som refererer seg til hennes negative holdning og manglende nøytralitet i saken, skriver dommerfullmektigen bl.a. følgende:

"A hadde i denne saken utformet en uheldig påstand...

...

Dette ble ikke nevnt med begge parter tilstede, og jeg kan ikke erindre at vi startet separatmøtet med dette, men det er mulig at jeg nokså tidlig i meklingen kan ha påpekt dette for A. Hun hadde derfor en betydelig prosessrisiko for saksomkostningsansvar i denne saken."

"Jeg hadde ikke en negativ holdning til A's sak som helhet, og kan derfor vanskelig forstå at jeg kan ha blitt oppfattet slik. At A's motkrav kunne angripes kritisk på flere punkter er en annen sak, men det anser jeg som min jobb som mekler å få frem. Jeg brukte for øvrig nøyaktig tilsvarende konfronterende og kritiske tilnærming til motpartens argumenter. På bakgrunn av A's kritikk av meg synes ikke A å ha sett at det er dette som er min rolle som mekler."

"Det er helt riktig at jeg gjentatte ganger påpekte at jeg hadde sett verre byggesaker.

...

I denne saken fremsto ikke entreprenøren som spesielt useriøs, eller mangelsbildet spesielt grelt. Mitt formål med dette var kun å dempe konfliktnivået ved å få A til å bli mer fornøyd med huset sitt. Hennes kritikk tilsier at jeg dessverre ikke har lyktes med mitt siktemål på dette punkt."

Hva gjelder utformingen av selve rettsforliket, ber hun alltid advokatene om å ta aktiv del i utformingen av forliksteksten – så også i denne saken. Det bekreftes at det nok var motpartens advokat som tok mest aktivt tak i tekstutformingen, men dommerfullmektigen kan vanskelig se at hun håndterte dette på en kritikkverdig måte. Det overordnede mål i denne sammenheng var å få nedtegnet det partene har blitt enige om, og det kan således vanskelig ses at det hadde noen konsekvenser at A advokat forholdt seg mer passiv enn motpartens advokat.

Bemerkningen om hennes høye forliksprosent falt etter at rettsforliket var inngått og retten hevet. Motpartens advokat hadde spurt om dette under meklingen uten at hun ville si noe om det på det tidspunkt. Dette fordi forliksprosenten ikke er relevant for den enkelte mekling, hvilket det heller ikke var i dette tilfellet.

Dommerfullmektigen er ikke enig i A's påstand om at rettsforliket ikke på noen måte går i A's favør, og det vises i denne forbindelse til flere fordeler A oppnådde ved forliket. Dommerfullmektig B oppfattet det også slik at A's advokat anbefalte sin klient å godta det fremforhandlede resultat. Rettsmeklingen tok sju timer, og det underbygger hennes forklaring om at saken ble håndtert seriøst og det ble lagt ned betydelig arbeid i å få partene til å enes om en balansert og helhetlig løsning.

Klagers prosessfullmektig – advokat C – viser til at det med bakgrunn i motpartens uforsonlige holdning, ikke er overraskende at A sitter igjen med det inntrykk at hun ikke har nådd frem på noe vesentlig punkt i saken. Dommerfullmektigens klare og ærlige tilbakemeldinger kan ha forsterket dette inntrykket.

Advokat C skriver videre bl.a. følgende:

”Jeg oppfatter det derfor slik at A er svært skuffet over at jusen ikke var på hennes side. Denne skuffelsen ble nok ytterligere forsterket ved at dflm. B avsluttet meklingen med den kommentar at hun oppnådde forlik i 99% av de saker hun rettsmeklet.

Denne kommentar fremsto der og da som svært provoserende for min klient. Jeg forstår at min klient reagerte på dette utsagn.

Uavhengig av dette ser jeg også at dflm. B neppe hadde til hensikt å ”henge ut” min klient. Uttalelsen kunne dog lett mistolkes og skulle derfor ikke vært gitt slik den ble gitt.”

Motpartens prosessfullmektig – advokat D – mener dommerfullmektig B ikke opptrådte annerledes enn dommere flest i en rettsmeklingssituasjon.

Fra advokat D's uttalelse siteres:

”Også jeg og min part syntes at hun gjorde det hun kunne for å få til et forlik, og også vi følte oss presset, uten at jeg erindrer noe spesielt i forbindelse med situasjonen.

Det er korrekt at jeg dikterte og/eller skrev forliket, men jeg hadde ikke noen følelse av at vi til slutt ikke var enige om de formuleringer som ble valgt.

...

Jeg konstaterer at A ikke er veldig fornøyd med forliket, men også min part følte at han ga mer enn det han var rettslig forpliktet til, for å slippe en rettssak.

Jeg har ikke grunn til å tro at dommeren ikke skulle være like nøytral som ellers i slike forhandlinger. Det er vel ikke til å nekte for at den som føler at man ikke får gjennomslagskraft, vel vil kunne oppfatte dommeren som partisk.”

Tilsynsutvalget for dommere ser slik på saken:

Tilsynsutvalget legger til grunn at saken er klar for realitetsbehandling. Slik saken er opplyst, finner utvalget det åpenbart unødvendig å høre partenes muntlige forklaringer, jf domstolloven § 238 andre ledd, andre setning. Ingen av partene har bedt om dette.

Generelt bemerkes at Tilsynsutvalget for dommere kan treffe vedtak om disiplinærtiltak dersom en dommer forsettlig eller uaktsomt overtrer de plikter som stillingen medfører, eller for øvrig opptrer i strid med god dommerskikk, jf domstolloven § 236 første ledd. Dette krever med andre ord at dommeren kan bebreides.

Med dette som utgangspunkt bemerker utvalget i anledning denne konkrete klagen følgende:

Utvalget legger til grunn at klagen gjelder dommerens opptreden og fremgangsmåte under meklingen, ikke forlikets innhold. Men særlig A har skrevet så vidt mye om dette i klagen, at utvalget for ordens skyld finner grunn til å nevne at innholdet av en dom eller et forlik under ingen omstendighet kan vurderes av Tilsynsutvalget, noe som følger av domstolloven § 236 fjerde ledd.

Kjernen i klagen synes å være at A har følt seg utsatt for sterkt press fra dommerfullmektigen, som i følge klageren ikke har vært tilstrekkelig upartisk og nøytral. I denne saken gjaldt det rettsmekling, hvor dommeren ikke bare skal undersøke mulighetene for å få partene til å forlikes, men også arbeide aktivt for dette. Det er da en del av dommerens oppgave å gå inn i saken og dens enkelte detaljer, og så forsøke å finne en løsning som i størst mulig utstrekning ivaretar begge parters interesser. Ved å oppnå forlik, unngår man en etterfølgende, normalt dyr prosess i rettsapparatet, noe begge parter som regel er tjent med å slippe. Noen ganger kan det være slik at saken står bedre sett fra den ene parts side enn den andre, og da kan det være korrekt av dommeren å påpeke dette. Uansett er det slik at partene ved forlik som regel må både "gi" og "ta". Begge må strekke seg for å finne en felles løsning, og det hender at en eller begge strekker seg enda litt lenger enn de opprinnelig var innstilt på. Likevel kan resultatet fremstå som mer gunstig enn om saken var blitt tatt opp til doms.

På bakgrunn av de innkomne uttalelser, er det vanskelig for Tilsynsutvalget å se at dommerfullmektigen i denne saken har gått for langt, eller at hun på annen måte har opptrådt i strid med god dommerskikk. A er åpenbart ikke fornøyd med resultatet, og utvalget kan ikke helt se bort fra at klagen iallfall til en viss grad er preget av hennes åpenbare frustrasjon over den konflikten hun er kommet i vedrørende forholdet til den entreprenøren som har utført byggearbeider for henne. Det fremgår av dokumentene at A fortsatt synes å ligge i konflikt med denne.

Utvalget har forståelse for at klageren fant det underlig at dommerfullmektigen til slutt tilsynelatende uoppfordret opplyste om "forliksprosenten" i sakene sine. Uttalelsen er imidlertid ikke i strid med god dommerskikk

Utvalget har for øvrig merket seg at A hele tiden var bistått av advokat. Det må legges til grunn at han har ivare tatt hennes interesser slik han mente var korrekt.

Tilsynsutvalget for dommere har etter dette fattet slikt enstemmig
vedtak:

Det foreligger ikke grunnlag for anvendelse av disiplinærtiltak overfor dommerfullmektig B.

* * * * *

Tilsynsutvalgets vedtak kan ikke påklages etter forvaltningslovens regler. Partene i saken kan bringe vedtaket inn for tingretten ved søksmål. Søksmålsfristen er to måneder etter at partene ble underrettet om vedtaket. Det vises nærmere til domstoloven § 239.

Kopi av dette vedtak sendes embetsleder i X tingrett til orientering.